

Tisztelt Köztársasági elnök Úr, Rektor Úr, Művész Úr! Kedves Vendégeink és kedves egyetemi Polgárok!

Amikor 2014-ben Klinghammer rektor úr közbenjárásával és az Országgyűlés elnökének támogatásával sikerült felavatni az alapító, Pázmány Péter szobrát, ezzel szinte egyidőben megszületett az igény arra vonatkozóan is, hogy névadónk, Eötvös Loránd emlékére is álljon itt egy Pázmányéhoz hasonló szobor. Az egyetem Szenátusának felhatalmazásával meg is kezdődött ennek előkészítése. Most, hogy Eötvös szobra készen van, helyreállt a szimmetria. Nemcsak a tér szerkezetében állt helyre, hiszen egyik oldalon az alapító, a másik oldalon immár a névadó foglal helyet, hanem az emlékezetünkben, a hagyományaink ápolásában is kiegyenlítődött a mérleg azzal, hogy Eötvös és Pázmány egyaránt elfoglalták a nekik járó helyet.

Bár több mint egy évszázad választ el bennünket attól a korszaktól, amelyben Eötvös élt és alkotott, hatása mai napig meghatározó a magyar tudományos és kulturális életben. Az Eötvös-család, és különösen Loránd, tudósként és miniszterként komoly lépéseket tett az oktatásügy fejlesztéséért, azon belül is a matematika oktatásáért. Emellett az önálló tudományos gondolkodás ösztönzésével, és a felsőoktatás fejlesztésével a művelt, kreatív hazai középosztály kialakulásáért is hálásak lehetünk neki. Vallotta, hogy a tanítás eredménye a tanár tudományos felkészültségén és önálló gondolkodásán múlik, úgy a közép-, mint a felsőfokú oktatásban. Nagybátyja, Trefort Ágoston, és édesapja, Eötvös József nyomdokain haladva folytatta a magyar középiskola-rendszer reformját. Ő alapította – mai szóval élve – a tehetséggondozás egyik bázisának számító Eötvös Collegiumot, amelyet édesapjáról nevezett el. A később világszínvonalúvá vált matematika és fizika oktatásunk sikere többek közt Eötvös Loránd tudományszervező tehetségének, és az általa létrehozott *Mathematikai és Fizikai Társulatnak*, valamint a középiskolai tanulmányi versenyek szorgalmazásának köszönhető. Emellett tudományos munkája is kiemelkedő, nem véletlen, hogy háromszor terjesztették fel Nobel-díjra. 1891-

92-ben töltötte be egyetemünk rektori tisztét, majd 1894-ben ő lett az ország közoktatási minisztere, és mindeközben 1889-től 1905-ig a Magyar Tudományos Akadémia elnöke is volt. Ott van a magyar és európai szellemi nagyságok között, és eltekintve attól, hogy egyetemünk névadója, teljesítménye önmagában is méltó arra, hogy szobra legyen a téren.

Tisztelt Vendégeink!

Az egyetem közössége nevében köszönöm mindenkinek, különösképpen Áder János köztársasági elnök úrnak, hogy nagyvonalúan segítette, hogy az alkotás létrejöhessen, és köszönöm Klinghammer rektor úrnak, hogy ebben hathatós támogatást nyújtott. Köszönöm művész úrnak, Buda Istvánnak, hogy alkotó munkája nyomán megszületett Eötvös méltó ábrázolása. Az ábrázolás jelenvalóvá teszi az embert, akinek arcmásáról leolvasható jellemének nagysága. Kezében a túrabotját tartva egy természetszerető, és a természet törvényeit alázattal és lenyűgözve kutató ember képét látjuk. A jól eltalált ábrázolás pedig többet mond, és jobban fejezi ki a lényegét, mint minden más, amit csak „tudunk” róla és az életéről.

Úgy vélem, ez a szobor akkor fogja betölteni funkcióját, ha nem statikus, élettelen kelléke lesz ennek a térnek, hanem egy közénk való szereplő, egy fontos eleme az egyetemi közösségnek. Egy olyan fókuszpont, ahol barátok, diáktársak találkoznak, és egy hely, ahol hagyományainkra emlékezni lehet. Egy viszonyítási pont, nemcsak a valós térben, hanem a szellem és a hagyomány terében is. Kívánom, hogy így legyen, és remélem, hogy ezzel a nevét viselő egyetem az emlékének őrzésében is élen jár majd.

Köszönöm a figyelmüket.

Felhasznált irodalom:

FRANK TIBOR, *Az Eötvös-család a magyar tudomány szolgálatában*. In. *A kincset csak fáradtsággal hozhatjuk napvilágra: Tanulmánykötet báró Eötvös József születésének 200. évfordulójára*, 45–69.